

Майстер-клас

**“Як дізнатись історію
своєї родини?”**

Бази даних про репресованих громадян в мережі інтернет (Україна)

Реабілітовані історією — www.reabit.org.ua:

- ✓ 1930—1990 рр.,
- ✓ друковані видання кожної області,
- ✓ інтернет-проект «Національний банк даних жертв політичних репресій радянської доби в Україні» на 91 000 осіб

Український інститут національної пам'яті — www.memory.gov.ua:

- ✓ Національні та регіональні томи Книги пам'яті жертв Голодомору 1932—1933 років в Україні (в електронному вигляді),
- ✓ геоінформаційна система «Голодомор 1932—1933 років в Україні».

Бази даних про репресованих громадян в мережі інтернет (Росія)

Жертви політичного терору в СРСР — www.lists.memo.ru:

- ✓ 1930—1990 рр.,
- ✓ база даних репресованих осіб колишнього СРСР,
- ✓ інформація про понад 2,6 мільйонів репресованих осіб.

Сталінські списки — www.stalin.memo.ru:

- ✓ 1936—1938 рр.,
- ✓ перелік людей, які були засуджені за особистою санкцією Й. Сталіна і його найближчих соратників по Політбюро ЦК ВКП (б) до різних мір покарання — в переважній більшості до розстрілу,
- ✓ інформація про майже 45 тисяч імен.

Бази даних про репресованих громадян в мережі інтернет (Росія)

Відкритий список — www.openlist.wiki:

- ✓ 1917-1991 рр.,
- ✓ інформація про репресованих з політичних мотивів,
- ✓ база даних на майже 2,5 мільйонів осіб колишнього СРСР

Бази даних про військовослужбовців в мережі інтернет:

www.obd-memorial.ru:

- ✓ військовослужбовців Червоної Армії, які загинули і зникли безвісти в період Другої світової війни і післявоєнний період,
- ✓ понад 13 мільйонів листів архівних документів та понад 42 000 паспортів військових поховань.

Об'єднання «Саксонські меморіали в пам'ять жертвам
політичного терору» — www.dokst.ru:

- ✓ радянських військовополонених часів Другої світової війни, які перебували в таборах військовополонених або в робочих батальйонах,
- ✓ поховання радянських громадян на території Саксонії (Німеччина).

Основні архіви, куди необхідно звертатися для пошуку інформації про репресованих громадян:

- ✓ ГДА СБУ,
- ✓ ГДА МВСУ,
- ✓ обласні архіви:
 - за місцем народження запитуваної особи,
 - за місцем проживання,
 - за місцем арешту,
 - за місцем відбування покарань,
- ✓ Головний інформаційно-аналітичний центр МВС РФ.

Установи України, де можна знайти необхідну інформацію:

Служба розшуку Товариства Червоного Хреста України
(Служба розшуку ТЧХУ):

- ✓ веб-сайт: redcross.org.ua,
- ✓ e-mail: rfl@redcross.org.ua, tsredcro@carrier.kiev.ua,
- ✓ власні фонди відсутні,
- ✓ пошук людини, яка пропала безвісти,
- ✓ пошук осіб, які народилися або виховувалися в дитячих будинках.

Центр досліджень визвольного руху (ЦДВР):

- ✓ веб-сайт: cdvr.org.ua,
- ✓ e-mail: history@cdvr.org.ua,
- ✓ наявний власний архів,
- ✓ пошук інформації про осіб, які перебували в лавах Організації українських націоналістів та Української повстанської армії.

Архівні установи Російської Федерації:

**Головний інформаційно-аналітичний центр МВС РФ
(ГІАЦ МВС РФ):**

- ✓ інформація про осіб колишнього СРСР, які відбували покарання в місцях позбавлення волі.

**Центральний архів Федеральної служби безпеки Російської
Федерації (ЦА ФСБ РФ):**

- ✓ архівні кримінальні справи на репресованих осіб, які свого часу розглядалися центральним апаратом КДБ СРСР чи МВС СРСР.

Управління Федеральної служби безпеки Росії в Омській області:

- ✓ обліково-перевірні та фільтраційні справи на осіб, які були депортовані на примусові роботи в Німеччину,
- ✓ справи на радянських військовополонених.

Закон України

«Про звернення громадян»

Обов'язкові елементи звернення:

- ✓ назва та адреса архівної установи,
- ✓ прізвище, ім'я, по батькові заявника,
- ✓ місце проживання громадянина,
- ✓ суть порушеного питання,
- ✓ дата та підпис.

Мінімально необхідна інформація:

- прізвище, ім'я, по батькові запитуваної особи,
- повне місце народження особи (населений пункт, район, область, країна),
- повна дата народження особи (число, місяць, рік),
- вся додаткова наявна інформація (коротка біографія, відомі місця перебування, прізвища родичів чи свідків тощо),
- контакти заявника (телефон, e-mail).

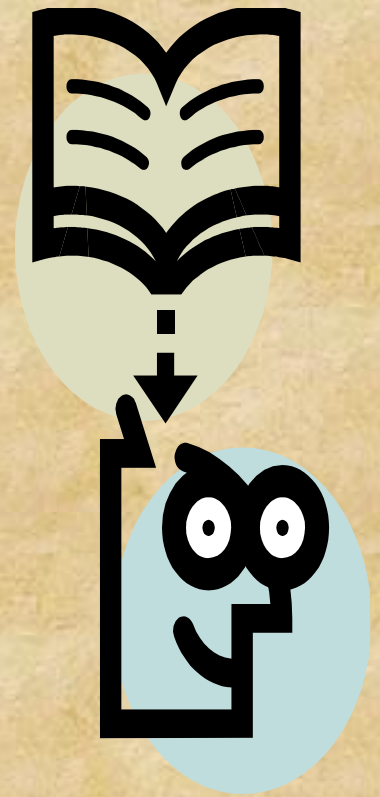
Закон України «Про звернення громадян»

Форми подання звернення:

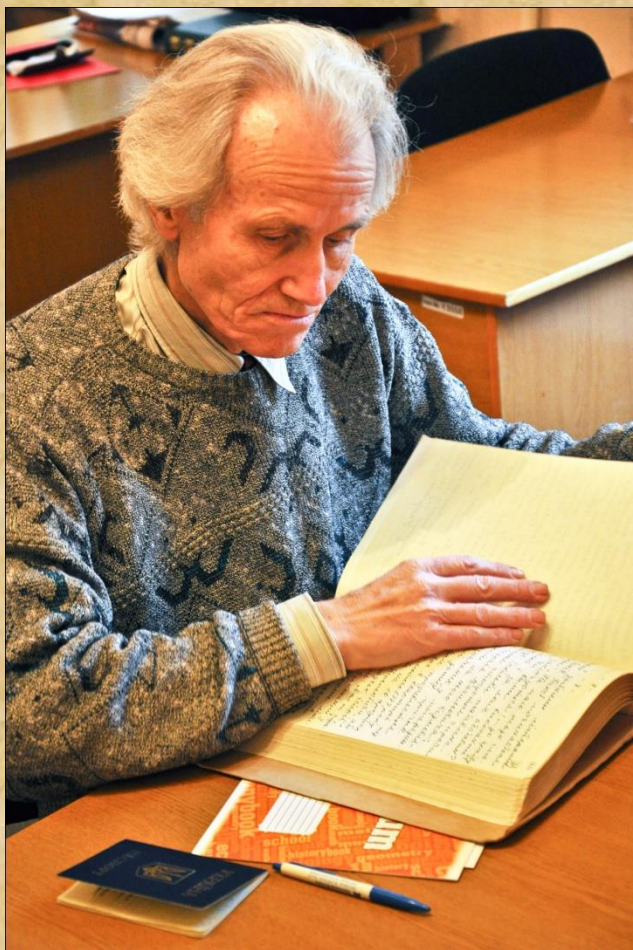
- ✓ письмове,
- ✓ надіслане звичайною поштою,
- ✓ надіслане електронною поштою.

Терміни розгляду звернень:

- ✓ до 1 місяця – відповідь.

Читальні зали архівів та копіювання

- ✓ робота з оригіналами архівних документів органів державної безпеки СРСР-УРСР за 1917-1991 роки,
- ✓ громадяни України, іноземці та особи без громадянства,
- ✓ користувачі читального залу можуть абсолютно безкоштовно копіювати власним фотоапаратом.

Архіви комуністичних спецслужб:

Це можливість:

- **для кожного** — знайти інформацію про рідних і близьких загублених в бурхливому ХХ столітті, дізнатися те, про що мовчали дідусі;
- **для історика** — реалізувати творчі амбіції, першим відкриваючи секрети найбільшої країни Європи із найменш вивченим минулим;
- **для журналіста** — допомогти людям побачити сьогодення в минулому, а минуле в сьогоденні;
- **для письменника** — “відкопати” безмір драматичних сюжетів для майбутніх бестселерів.

«Декомунізаційне» законодавство:

- ✓ «Про доступ до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років»;
- ✓ «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки»;
- ✓ «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті»;
- ✓ «Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 років».

Вільний і безкоштовний доступ – відкриваються всі архіви радянських репресивних органів:

- ✓ **Галузевий державний архів Міністерства внутрішніх справ України;**
- ✓ **Галузевий державний архів Служби безпеки України;**
- ✓ **Галузевий державний архів Служби зовнішньої розвідки України;**
- ✓ **обласні державні архіви;**
- ✓ **Галузевий державний архів Міністерства оборони України;**
- ✓ **Галузевий державний архів Державного департаменту України з питань виконання покарань;**
- ✓ **Галузевий державний архів Державної прикордонної служби України;**
- ✓ **Генеральна прокуратура України;**
- ✓ **Державна судова адміністрація України.**

Єдиний архів – формується єдиний архів репресивних органів, незалежний від політичної волі силовиків:

Створюється
окрема цивільна
установа –
Галузевий
державний архів
Українського
інституту
національної
пам'яті

Український
інститут
національної
пам'яті

Новоутворені державні інституції (європейська практика):

Країна	Назва інституції
Німеччина	установа, очолювана Федеральним уповноваженим з документів служби державної безпеки колишньої НДР
Польща та Словаччина	«Інститут національної пам'яті»
Чехія	«Інститут дослідження тоталітарних режимів»
Естонія	«Інститут історичної пам'яті»
Литва	«Центр досліджень геноциду та резистансу Литви» та «Міжнародна комісія з оцінки злочинів нацистського та радянського окупаційних режимів»
Латвія	«Латвійське товариство дослідження окупації»
Болгарія	«Комісія з відкриття документів і оголошення про належність болгарських громадян до державної безпеки і розвідувальної служби Болгарської народної армії»
Румунія	«Національна рада з вивчення архівів Секурітате» та «Інститут досліджень злочинів комунізму і пам'яті про вигнання»
Словенія	«Дослідницький центр національного примирення»

Країни, де діють закони, що регламентують використання документів спецслужб:

Албанія	Польща
Болгарія	Румунія
Естонія	Словакія
Латвія	Угорщина
Литва	Чехія
Німеччина	Україна

Найбільш важливе, що об'єднує ці країни – це принцип, що матеріали колишніх спецслужб виділені на законодавчому рівні в окрему категорію і вважаються дуже важливими.

Відкриваються архіви про комуністичні злочини та порушення прав людини:

- ✓ не поширюється дія Закону України «Про захист персональних даних»;
- ✓ заборона на віднесення інформації до державної, конфіденційної та службової таємниці (в тому числі і на штатних чи позаштатних працівників/агентів);
- ✓ не може бути обмежений доступ до інформації, носії якої не мають українських грифів секретності.

Закон "Про доступ до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років"

відкриваємо архіви про злочини комунізму та масові порушення прав людини

1. **відкритий доступ** — відкриваються всі архіви радянських репресивних органів
2. **минуле онлайн** — встановлюється обов'язок оцифрування документів задля їх збереження та удоступнення
3. **єдиний архів** — формується єдиний архів репресивних органів, незалежний від політичної волі силовиків.
4. **європейський принцип доступу** — закон обмежує доступ до інформації, а не до документа.
5. **зняття самоцензури** — відповідальність за поширення інформації несе особа, а не архівіст
6. **декомунізація спецслужб та міліції** — сучасні правоохоронці та спеціальні служби перестають бути пов'язаними з радянськими репресивними органами

Відкриваються архіви про комуністичні злочини та порушення прав людини:

- ✓ європейський принцип доступу – обмеження стосуються інформації, а не документу;
- ✓ зняття самоцензури – відповідальність за поширення інформації несе особа, а не архівіст;
- ✓ декомунізація спецслужб та міліції – сучасні правоохоронці та спеціальні служби перестають бути пов'язані з радянськими репресивними органами.

Минуле онлайн – встановлюється зобов'язання оцифрування архівів:

Електронний архів визвольного руху – <http://avr.org.ua>

✓ електронні копії з
Архіву Служби
безпеки України,
інших архівних
установ

Beta version 0.1

**електронний архів
УКРАЇНСЬКОГО ВИЗВОЛЬНОГО РУХУ**
робимо минуле доступним

документів на сайті
0100129

RSS Facebook Twitter

Головна / Машинні лекції «Військово-повстанський вишкіл» / Машинні лекції «Військово-повстанський вишкіл» / Увійти / Реєстрація

РОЗДІЛИ

- за дату створення
- за авторами
- за організаціями
- за назвами документів
- ключові слова
- АРХІВИ та КОЛЕКЦІЇ

ПОШУК Шукати за >>>
розширений пошук

ДОПОМОГА КОРИСТУВАЧУ

ПРО Е-АРХІВ

МИ:

НАШІ ПАРТНЕРИ

Допоможіть зробити Е-архів кращим

<p>1. УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ РУХ ДО 1917 р.</p> <p style="font-size: x-small;">1.1. Документи політичних та громадських організацій до 1917 р. — 1.2. Український національно-визвольний.</p>	<p>2. УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНІСТЬ (1917—1921 рр.)</p> <p style="font-size: x-small;">2.1. Центральна рада — 2.2. Українська Народна Республіка — 2.3. Українська держава (П...</p>
<p>3. МІЖВОСНИЙ ПЕРІОД (1921—1939 рр.)</p> <p style="font-size: x-small;">3.1. Повстанський рух у Радянській Україні до початку 1930-х рр. — 3.2. Українські політичні...</p>	<p>4. УКРАЇНСЬКИЙ ВИЗВОЛЬНИЙ РУХ (1939—1954 рр.)</p> <p style="font-size: x-small;">4.1. Карпатська Україна — 4.2. Організація українських націоналістів (Бандерівці) —</p>
<p>5. НЕНАСИЛЬНИЦЬКИЙ РУХ ОПОРУ (1960—1980-х рр.)</p> <p style="font-size: x-small;">5.1. Культурницький рух (1960—1980-х рр.) — 5.2. Правозахисний рух (Українська гельсінська...</p>	<p>6. НАЦІОНАЛЬНО-ДЕМОКРАТИЧНИЙ РУХ (3 КІНЦЯ 1980-х ДО 1991 р.)</p> <p style="font-size: x-small;">6.1. Рух за відновлення Церкви (з кінця 1980-х до 1991 р.) — 6.2. Національно-культурні організації...</p>
<p>7. БОРОТЬБА ПРОТИ ВИЗВОЛЬНОГО РУХУ (1920—1991 рр.)</p> <p style="font-size: x-small;">7.1. Друга Річ Посполита і Польська Народна Республіка — 7.2. Нацистська Німеччина —</p>	<p>8. ЦЕРКВА У ВИЗВОЛЬНОМУ РУСІ</p> <p style="font-size: x-small;">8.1. Українська греко-католицька церква — 8.2. Українська автокефальна православна церква...</p>
<p>9. ПОЛІТИЧНА ЕМІГРАЦІЯ</p> <p style="font-size: x-small;">9.1. Табори інтернованих та військовополонених воїків армії УНР та ЗУНР — 9.2. Західноукраїнське...</p>	<p>10. ПЕРСОНАЛІЇ</p> <p style="font-size: x-small;">10.1. Василь Киж — 10.2. Євген Коновалець — 10.3. Петро Федун — 10.4. Роман Шухевич — 10.5. Степан...</p>

НОВИНИ

В Науковій бібліотеці ЛНУ презентували Е-архів
Тепер в Інтернеті — 10 тисяч років не доступних документів про історію ОУН та УПА.

У Львові презентують Електронний архів українського визвольного руху
19 березня 2013 р. в Головній читальній залі наукової бібліотеки ЛНУ ім. Івана Франка відбудеться презентація Електронного архіву, який міститиме понад 10 тисяч документів.

ПІДТРИМАЙТЕ НАС

ЗВОРОТНИЙ ЗВ'ЯЗОК

НОВІ НАХОДЖЕННЯ

Звіт "Список в'язнів героїв Української революції від 13.03.1944 до 31.12.1948" створений у вересні 1949р.
Звіт "Список в'язнів героїв Української революції від 13.03.1944 до 31.12.1948" створений у вересні 1949р.

Машинні лекції «Військово-повстанський вишкіл».
1. Стрелецький вишкіл. 2. Польова служба. 3. Впорядку

Звіт "Неопановані терени", січень 1948 р.
1. Роди неопанованих теренів. 2. Важливість планування уроек теренів. 3. Розвідка. 4. Способи навігування. 5. Стріли з населення. 6. Пропагандистні вказівки. 7. Оцінка знаностей. 8.

Звіт "Узагальнений огляд роботи підпілля (після 1948 року)".
Узагальнений огляд роботи підпілля, опис становища у СРСР загалом та на Західноукраїнських землях зокрема.

Збірка матеріалів "Буковина в Боротьбі"
"У боротьбі за Українську державу Впалі". 1. Окупантський терор. 2. Визвольно-революційна боротьба українського народу.

© Центр досліджень визвольного руху
© Design Compoz Service LTD. 2013. All rights reserved.
При використанні матеріалів із цього сайту посилання на нього обов'язкове.
Проект здійснюється Центром досліджень визвольного руху спільно з Львівським національним університетом імені Івана Франка.

79026, м. Львів, вул. Ковельницька, 4/501
тел./факс: (032) 247 45 22
archiv@avr.org.ua

Знищення документів:

- ✓ Наказ НКВД СРСР
№0065 (1944 рік)
- ✓ Наказ МВД СРСР
№181 (1953 рік)
- ✓ Наказ КГБ СРСР
№00511 (1954 рік)
- ✓ Наказ КГБ СРСР
№00150 (1990 рік)

Путівник по фондах Архіву СБУ

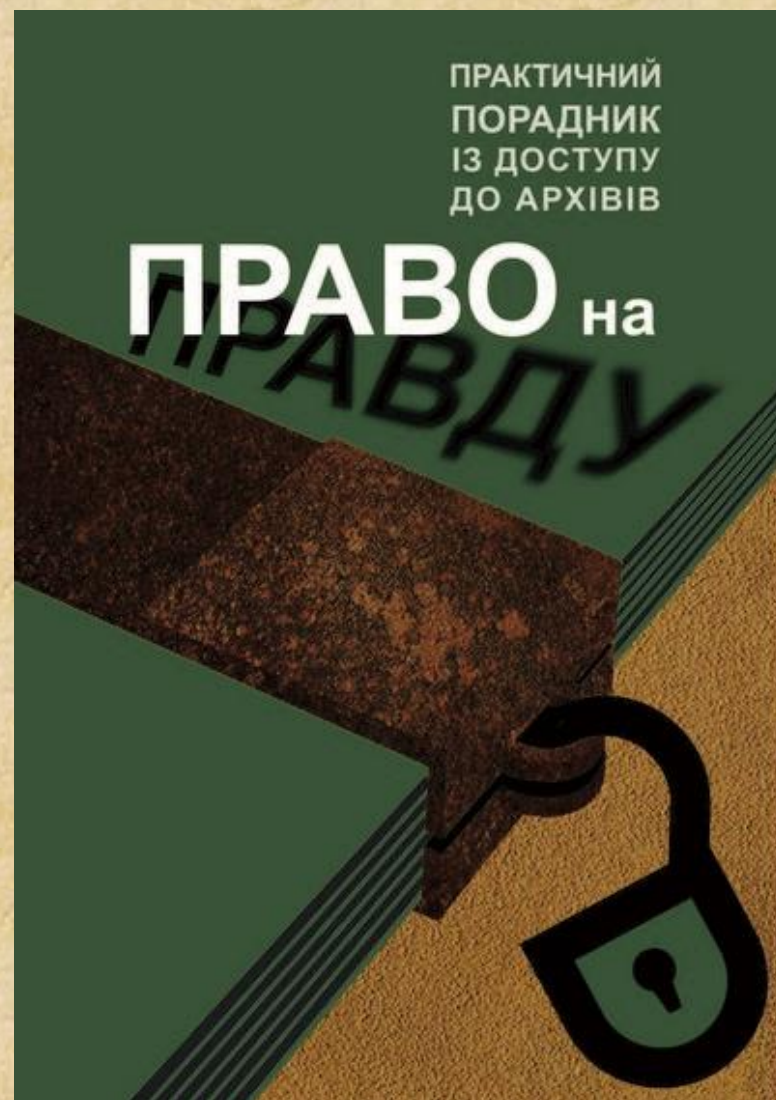
Уперше за роки незалежності України розкрито структуру та зміст архівних фондів радянських спецслужб, а також історію й основні напрямки діяльності Архіву СБУ

Право на правду. Практичний poradnik із доступу до архівів (2016 рік)

- Використання документів комуністичних спецслужб. Закордонний досвід
- Документи комуністичних органів безпеки в Україні
- Доступ до архівів: огляд нормативної бази
- Порядок оскарження ненадання/надання неповної інформації
- Що, де та як шукати в архівах: питання та відповіді
- Узагальнена інформація про архівні установи
- Бази даних, електронні копії документів та інша довідкова інформація в мережі інтернет
- Додатки (витяги із конституції та законів, кодекс етики архівістів, зразки заяв)

<http://www.cdvr.org.ua/node/3185>

Дякую за увагу!

ІГОР КУЛИК,

kulykim@gmail.com

 [/groups/dostup.do.arhiviv](https://www.facebook.com/groups/dostup.do.arhiviv)